

ZONNEVELD AGGER
Verslag omgevingsproces

Datum: 11 / 05 / 2020

Versie: 1.4

Inhoud

1. Visie en doel	3
2. Uitgangspunten	3
3. Plan van aanpak	4
3.1 Rollen van belanghebbenden	4
3.2 Inventarisatie belanghebbenden	5
3.3 Communicatie aanpak 'Corona'	6
4. Resultaat omgevingsproces	7
4.1 Verloop Omgevingsdialoog	7
4.2 Aanwonenden	7
4.3 Interactief informatiepakket	8
4.4 Overleg met (natuur)organisaties	9
4.5 Digitale inloopavond	12
5. Participatiemogelijkheden en gemeenschapsvoordelen	12
5.1 Financiële participatie	12
5.2 Maatschappelijke meerwaarde	13
5.2.1 Natuurontwikkeling Zuid Agger	14
5.2.2. Permanente natuur	15
5.3 PV-systemen met korting	15
5.4 Landschappelijke inpassing	15
5.5 Biodiversiteit	15
5.6 Onderzoek en Nationaal Archief	16
5.7 Onderwijs	16
5.8 Stimuleren lokale economie	16
5.9 Gemeentelijke belastingen	17
Bijlage toezending informatiepakket aan omwonenden	18

1. Visie en doel

Het ontwerpen en realiseren van zonnevelden doet LC Energy vanuit de overtuiging dat we verantwoordelijk moeten omgaan met ons energieverbruik. Toekomstige generaties dragen anders de gevolgen van ons gedrag. LC Energy kijkt daarbij breder dan duurzame energie: ook biodiversiteit en participatie zijn onderwerpen die bij een succesvol project horen. Dit komt tot uiting in onze unieke aanpak, waarbij alle belanghebbenden centraal worden gesteld, en wordt gestreefd naar een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing en inrichting. Daarnaast vindt LC Energy dat de verantwoordelijkheid niet ophoudt na oplevering van een zonneveld. LC Energy blijft actief betrokken én blijft investeren in kennis en kunde ten behoeve van de verschillende lokale partijen.

Het doel met betrekking tot Zonneveld Agger is om een zonneveld te realiseren dat kwalitatief uitstekend is, en draagvlak heeft. Dit betreffen in het bijzonder de thema's:

- Opwekking duurzame energie en het dienen als katalysator;
- Natuurlijke en landschappelijke inpassing;
- Financiële en technische uitvoerbaar met ruime mogelijkheden voor financiële participatie;
- Geen hinder voor de omgeving.

Om dit te bereiken is het noodzakelijk dat een zorgvuldig omgevingsproces wordt doorlopen, waarbij belanghebbenden goed worden geïnformeerd en mogelijkheden hebben om invloed uit te oefenen op het plan en eisen te stellen waar nodig, in een helder en transparant proces.

2. Uitgangspunten

Om een goed proces te kunnen doorlopen, zijn de belangrijkste uitgangspunten van dit proces geformuleerd.

- Duidelijkheid over wie belanghebbenden zijn;
- Duidelijkheid over de rol van deze belanghebbenden in het ontwerpproces;
- Helder en transparant omgevingsproces;
- Communicatie van twee kanten. LC Energy is ook tijdens het proces bereikbaar voor alle belanghebbenden, op verschillende manieren (zoals per telefoon, e-mail en op afspraak);
- LC Energy communiceert duidelijk en via verschillende middelen;
- Communicatie door LC Energy gebeurt vroegtijdig. Een inloopavond /webinar wordt bijvoorbeeld minimaal twee weken van tevoren aangekondigd door het inzetten van diverse communicatiemiddelen (zoals de Woensdrechtse Bode, de website en met brieven aan direct omwonenden);
- LC Energy maakt bij alle communicatiemomenten steeds goed helder waarop belanghebbenden invloed kunnen uitoefenen (en waarop niet);
- Afspraken worden nagekomen;
- Stakeholders kunnen op onderdelen invloed op het plan uitoefenen. Dit betekent niet dat er aan elke wens kan worden ingewilligd omdat er vaak sprake is van tegengestelde belangen. Wel worden alle wensen in een overzicht gezet en wordt er ingegaan op waarom deze wel of niet worden meegenomen.

3. Plan van aanpak

Het voorziene omgevingsproces voor het voorliggende plan is aangepast door de beperkende maatregelen die de overheid heeft ingesteld naar aanleiding van de Covid-19 uitbraak.

In dit hoofdstuk wordt een eerst ingegaan op de verschillende participatieniveaus. Daarna worden belanghebbenden in kaart gebracht en wordt de aanpak beschreven.

3.1 Rollen van belanghebbenden

LC Energy onderscheidt 6 participatieniveaus (zie figuur 1). LC Energy biedt in haar aanpak ruimte voor 5 van deze niveaus, deze worden kort hieronder besproken.

Informereren

Belanghebbenden worden tijdens het proces steeds zorgvuldig geïnformeerd. Tijdens elke stap van het proces betreft dit verschillende informatie. Dit gebeurt vaak proactief, maar LC Energy heeft als doel om bij het informeren zoveel

mogelijk aan te sluiten bij de individuele lokale vraag. Tijdens het ontwerpproces wordt dus de informatiebehoefte gepeild en kan de informatievoorziening daarop worden aangepast.

Raadplegen

Belanghebbenden hebben meestal belangrijke informatie die kan helpen om het plan kwalitatief beter te maken en te laten aansluiten op de lokale situatie en behoefte. Om achter deze kennis en behoeften te komen worden belanghebbenden geraadpleegd. Voorbeeld hiervan is het betrekken van omwonenden en belanghebbenden bij de inventarisatie van de natuurwaarden.

Adviseren

Veel belanghebbenden hebben op bepaalde onderwerpen meer kennis dan initiatiefnemers. Het kan dan gaan over lokale biodiversiteit, netwerk, lokale economie, enz. Deze belanghebbenden kunnen dan

adviseren over wie te betrekken, hoe het participatieproces vorm te geven of over welke soorten er aangeplant kunnen worden. Deze manier van participatie geeft belanghebbenden een belangrijke positie en directe invloed binnen het project. Vaak gaat het over onderwerpen waar het van ondergeschikt belang is wie het daadwerkelijke besluit moet nemen. Bijvoorbeeld omdat er geen belangentegenstelling is, of omdat belanghebbende bewust niet die rol wil nemen.

Co-productie

Door het organiseren van gezamenlijke schetssessies, of door het gezamenlijk uitwerken van (deel-) onderwerpen, kan er een daadwerkelijke samenwerking ontstaan. Op dit niveau is het belangrijk om vooraf duidelijke kaders te hebben (wat valt wel/ niet binnen de opdracht), en is helderheid over besluitvorming ook cruciaal.

Meebeslissen

Bij meebeslissen wordt er gezamenlijk met belanghebbenden besluiten genomen. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om besluiten over landschappelijk ontwerp, aan te planten soorten of financiële participatiemogelijkheden. Omdat sommige besluiten grote invloed kan hebben op belanghebbenden is geeft deze vorm belanghebbenden het gevoel serieus genomen te worden. Ook bij dit niveau is het belangrijk om duidelijkheid te hebben over kaders en welke onderwerpen wel/niet ter besluit voorliggen. Daarnaast is het op dit niveau belangrijk dat belanghebbenden voldoende kennis hebben om het besluit te kunnen maken.

3.2 Inventarisatie belanghebbenden

Omwonenden

Hierbij werd er onderscheid gemaakt in de direct omwonenden (in een straal van 400 meter) en de bredere omwonenden (kern Woensdrecht, met speciale aandacht voor de bewoners aan de westrand). Met de direct omwonenden wordt er waar nodig geparticipeerd op het niveau 'co-productie' of 'meebeslissen'

Dorpsplatform

Het dorpsplatform is een belangrijke speler in de omgeving. Hoewel meestal zonder formele besliskracht is een dergelijk platform uitermate geschikt om een participatieaanpak mee vorm te geven. Zo functioneren zij vaak op het participatieniveau 'adviseren'.

Natuurorganisaties

In de gemeente Woensdrecht zijn er veel natuurorganisaties actief. Het gaat hierbij om onder andere de IVN, Vogelwerkgroep, Natuurmonumenten, Namiro en Benegora. Deze organisaties hebben specifieke kennis en zijn daarom goed in staat om een adviserende rol op zich te nemen. Ook coproductie of meebeslissen kan goed worden bereikt omdat het meestal gaat over goed geïnformeerde inwoners met ervaring in dit soort processen.

3.3 Communicatie aanpak 'Corona'

Om tijdens de beperkende maatregelen toch de kans te bieden aan omwonenden om suggesties te bieden en om geïnformeerd te worden, is er vanuit het projectteam het volgende pakket aan communicatie voorgesteld:

1. Uitgebreide communicatie. Onder andere via LC Energy website, (nieuws)brieven, advertenties en organisaties en instanties.
2. Interactief informatiepakket
3. Digitale inloopavond
4. Telefonische afspraken

Dit pakket is als alternatief voor Corona-tijd aan de gemeente Woensdrecht voorgesteld.. Op basis daarvan zijn de voorbereidingen begonnen. Er zijn 150 informatiepakket verstuurd naar bewoners van de rand van Woensdrecht (op 700-1000m afstand). In paragraaf 4.1 leest u de reacties die dit heeft opgeleverd.

4. Resultaat omgevingsproces

In dit hoofdstuk wordt omschreven hoe het omgevingsproces is verlopen en wat de resultaten hiervan waren. Op basis van het omgevingsproces in hoofdstuk 3 is dit hoofdstuk ook opgebouwd. Als eerste blikt paragraaf 4.1 in het algemeen terug op het omgevingsproces. Paragraaf 4.2 gaat in op de direct omwonenden en paragraaf 4.3 beschrijft de reacties en suggesties die we van de bredere omwonenden via het informatiepakket kregen. Paragraaf 4.4 blikt terug op het intensieve overleg dat er gevoerd met de natuurorganisaties en paragraaf 4.5 gaat tenslotte kort in op de digitale inloopavond.

4.1 Verloop Omgevingsdialoog

Het voorziene omgevingsproces voor het voorliggende plan is aangepast door de beperkende maatregelen die de overheid heeft ingesteld naar aanleiding van de Covid-19 uitbraak. Vrij snel na de start van dit proces kregen we namelijk te maken met de beperkende maatregelen in verband met de Covid-19 uitbraak. Er waren toen alleen nog keukentafelgesprekken geweest met de direct omwonenden, binnen een straal van 400 meter.

Samen met de gemeente is er toen snel een alternatief gemaakt om toch omwonenden te informeren en te betrekken. In contact met de natuurorganisaties is besloten om met hen intensief mailcontact te onderhouden waarbij diverse punten van het plan werden bediscussieerd.

Door de situatie met beperkingen op het gebied van fysiek contact kan contact niet meer zoals gewoonlijk worden opgepakt, en dit biedt ruimte voor nieuwe alternatieven. Alternatieven die mogelijk ook na deze beperkende maatregelen nog van waarde kunnen blijken te zijn. Met die gedachte heeft LC Energy een alternatief procesvoorstel gedaan: mogelijk moet er nu meer geïnvesteerd worden, maar we zien deze casus als kans om nieuwe participatie methodes te ontwikkelen.

Belangrijk daarbij was de overweging dat het participatieproces voor iedereen toegankelijk zou blijven. Daarom is er een mix van digitale middelen en van al wat langer bestaande communicatiemiddelen gezocht. Inmiddels zijn er op meerdere plekken digitale inloopavonden gehouden en blijkt uit een eerste voorzichtige verkenning dat er veel mensen aan deelnemen uit ook meer doelgroepen dan er vroeger werd bereikt met fysieke inloopavonden.

4.2 Aanwonenden

Bij het zonnveld Agger is er allereerst persoonlijk contact gezocht met de aanwonenden in een direct omwonenden straal van 400 meter, het gaat hier om 3 huishoudens aan de Grindweg. Met deze

aanwonenden heeft LC Energy, voor de beperkingen van de corona uitbraak, keukentafelgesprekken gevoerd om hun reacties op deze ontwikkeling te peilen en de bezwaren en suggesties te bespreken. Deze omwonenden hebben door de situering van hun bedrijfsgebouwen ten opzichte van de woningen, geen direct zicht op het zonneveld. Geen van de omwonenden had daarom ook concrete inpassingsvragen. 1 van de omwoners is eigenaar van de naast het plangebied gelegen boomgaard en benadrukte het belang van een goede toegang tot de watergang ivm sproeien bij nachtvorst en droogte. Het plan voor het zonneveld had hier geen gevolgen voor, maar er is afgesproken de plannen in een later stadium nog eens te bespreken om ervoor te zorgen dat dit belang niet geschaad wordt.

4.3 Interactief informatiepakket

Eind maart 2020 is er naar ca. 150 adressen aan de westrand van Woensdrecht een informatiepakket opgestuurd. De inhoud van het pakket is terug te vinden in de bijlage. Er zijn in totaal 14 reacties gekomen, de reacties zijn vanwege de privacy samengevat weergegeven in tabel 2. Ook toont tabel 2 op welke manier deze reactie is/wordt meegenomen in het ontwerp.

Opmerking/ suggestie	Reactie LC Energy
Maximumhoogte panelen 2 meter	Vanuit landschappelijk oogpunt en qua zichtbaarheid maakt 2 meter of 2,5 meter nauwelijks verschil door de vrij verre (700-1000 m) en iets hogere (ca 3 - 3,5 meter) ligging van de dorpsrand van Woensdrecht. Het effect van 0,5 meter lagere panelen op de biodiversiteit zal echter groter zijn ivm minder lichtinval, lagere maximumhoogte van begroeiing en een hogere beheerdruk.
Geen toename van verkeer	In de gebruiksfase is er nauwelijks verkeer: minder zwaar verkeer tov huidige situatie voor extensievere groenbeheer en paar beheer- en onderhoudsvoertuigen per jaar extra voor het zonnepark.
Individuele teruglevering moet er niet onder lijden	Het zonnepark wordt direct op het onderstation aangesloten. Dit terwijl individuele teruglevering op de middenspanningsring is aangesloten. Er is dus geen concurrentie.

Geen geluidstoename	Naast de ventilatoren in de omvormers en transformatoren zijn er geen geluid producerende elementen. De geluidsproductie van deze ventilatoren valt zeer ruim binnen de geldende milieugrenzen en zal op het maximum nauwelijks te horen zijn op de grens van het zonnepark.
Kunnen inwoners van Woensdrecht van de gewonnen energie meeprofiten?	Dat is momenteel nog niet geregeld, er worden nog pogingen gedaan.
Geen afrastering/ zo min mogelijk afrastering ivm wild	Afrastering is passeerbaar voor wild. Afrastering is aan de westzijde (EVZ/ natuurland) weggehaald.
Wandelroute/ hondenuitlaat route/ ruiterspad	Dit wordt opgepakt in overleg met gemeente en eigenaar natuurterrein
Visvlinder	Dit wordt opgepakt in overleg met gemeente en eigenaar natuurterrein
Algemene opmerkingen	
Een aantal keer is er gewezen op de openheid	In het ontwerp wordt gestreefd naar een optimalisatie tussen openheid, natuurontwikkeling en het beperken van het zicht.
Een aantal keer is er gewezen op het aansluiten op de natuur/ bijdragen aan natuurbehoud.	In het ontwerp wordt gestreefd naar een optimalisatie tussen openheid, natuurontwikkeling en het beperken van het zicht.
Een aantal keer is er gevraagd naar beperken zicht vanuit dorpsrand Woensdrecht.	In het ontwerp wordt gestreefd naar een optimalisatie tussen openheid, natuurontwikkeling en het beperken van het zicht.

Tabel 2. Opmerkingen en suggesties via informatiepakket.

4.4 Overleg met (natuur)organisaties

Natuurorganisaties zijn belangrijke spelers in de omgeving van een zonnenveld. Het belangrijkste aspect van zonnenvelden van LC Energy is de bijdrage aan de biodiversiteit. In een vroege fase benaderd LC Energy natuurorganisaties om hen te betrekken bij de natuurdoelen en het ontwerp. De ervaring leert dat, naast de ecologen en landschapsarchitecten van Eelerwoude, de plaatselijke afdelingen veel kennis over de natuur en de ontwikkeling door de tijd hebben. Dit is een goede aanvulling op de onderzoeken en die normaliter worden

LC Energy heeft intensief contact gehad met de volgende organisaties: IVN – Groene zoom; Vogelwerkgroep - Afdeling Bergen op Zoom; Namiro; Benegora; Waterschap Brabantse Delta en Natuurmonumenten.

Vanwege de Corona uitbraak hebben we, op verzoek van de natuurorganisaties, in uitgebreide mailconversaties van gedachten gewisseld. De volgende onderwerpen zijn daarbij aan de orde gesteld:

1. Huidige natuurwaarden
2. Kansen voor natuurontwikkeling
3. 2 modellen voor landschappelijke inpassing
4. Schetsontwerp
5. *Inrichtings- en beheerplan (moet nog plaatsvinden)*
6. *Definitieve plan (moet nog plaatsvinden)*

Overzicht suggesties

In tabel 3 staan de suggestie die vanuit de natuurorganisaties zijn binnengekomen. In cursief staat na elke suggesties hoe binnen het plan is omgegaan met deze suggestie.

Opmerking suggestie	Reactie LC Energy
In de aangrenzende EVZ zitten veel broedvogelsoorten, graag daarmee rekening houden bij de uitvoeringsperiode.	<i>Dit wordt onderdeel van het Programma van Eisen van de realisatie van het inrichtingsplan</i>
Bij de ruimtelijke inpassing zou je kunnen overwegen het hek aan te kleden met struiken als sleedoorn. Dit geeft extra bescherming tegen vandalisme en een forse meerwaarde voor de biodiversiteit.	<i>Op plekken waar er sprake is van een hekwerk en haag wordt dit toegepast. Voor de variatie wordt sleedoorn gemixt met wat andere soorten waaronder een paar inheemse wintergroene struiken.</i>
Maak van het zonneveld een rustgebied. Dus ook geen jacht en afschot.	<i>Het huidige jachtrecht wordt stopgezet en het zonnepark wordt een rustgebied voor dieren.</i>
Ook aan de oostzijde inpassing vanwege uitzicht.	<i>Deze overweging is meegenomen in de keuze voor het uiteindelijke inrichtingsplan.</i>
Het is volgens ons logisch om aan te sluiten bij de visie die is opgesteld voor de EVZ Agger, het gaat dan om: 20 - 25m breed, ontgraven, struweel en bloemrijk grasland. Het lijkt me dat het voorstel met 'nieuw	<i>Dit is een suggestie die buiten de scope van dit project valt. Naast dit project wordt er echter wel geprobeerd om een dergelijk initiatief als maatschappelijke</i>

inheems struweel en kruiden- en faunairijk grasland' daar voldoende invulling aan geeft. De EVZ is momenteel niet verbonden. Wat betreft natuurwaardeontwikkeling is het veel interessanter om daarin te voorzien dan om de EVZ ter plaatse van het zonnepark te verbreden.	<i>meerwaarde te laten ontstaan. Voorwaarde is dat er een natuurbeheerder is die hiervoor aan de lat wil gaan staan, waarbij LC Energy als aanjager kan fungeren.</i>
Er werd gesteld dat gedurende 25 jaar de natuur en de EVZ er erg op vooruit gaan, maar dat na 25 jaar de EVZ ineens wel smal wordt als er weer naar de oude situatie wordt overgegaan. De suggestie is om voor een smalle zone aan de Agger permanente natte natuur te creëren.	<i>Deze suggestie wordt samen met de landeigenaar onderzocht.</i>
Voorstel om veel kruiden in het kruidenrijkgrasland te krijgen voor weidevogels	<i>Voorstel is om de natuurorganisaties te betrekken bij de definitieve selectie van soorten. Dit gebeurt samen met het Levend Archief en initiatiefnemer.</i>
Schermbloemigen voor vlinders in de mix	<i>Zie boven</i>
Voorstel om kruiden te enten met maaisel uit de streek.	<i>Zie boven</i>
Indien machinaal maaibeheer: paar cm boven de grond en langzaam.	<i>Dit wordt opgenomen in het Beheerplan.</i>
Indien machinaal maaibeheer: paar cm boven de grond en langzaam.	<i>Dit wordt opgenomen in het Beheerplan.</i>
Sleedoorn kan afgewisseld met wintergroene inheemse soorten als taxus en hulst.	<i>Deze suggestie is verwerkt in het inrichtingsplan.</i>
Oog hebben voor de kwaliteit van de bodem nu (misschien door agrarisch gebruik onder de ploegdiepte wel verdicht? Maar ook tijdens uitvoering bouw niet verdichten.	<i>Dit wordt meegenomen in het vervolgproces en wordt onderdeel van de uitvraag.</i>
Graag beheer na 2 jaar evalueren met lokale organisaties.	<i>Deze suggestie wordt opgenomen in het Beheerplan.</i>

Tabel 3. Opmerkingen natuurorganisaties inclusief reactie LC Energy

4.5 Digitale inloopavond

Samen met online-seminar heeft LC Energy in korte tijd een alternatieve inloop ontworpen. In een studiogesprek worden de plannen toegelicht en vragen beantwoord. Via een chatfunctie kan iedere inwoner rechtstreeks aan projectmedewerkers vragen stellen. Deze vragen worden ook gedeeld met de studio, waar expert op het gebied van proces, techniek, landschap en ecologie uitgebreider, en met ondersteuning van beelden, de vragen kunnen beantwoorden.

In overleg met de gemeente is echter besloten om de geplande digitale inloopavond op 9 april 2020 te annuleren.

5. Participatiemogelijkheden en gemeenschapsvoordelen

LC Energy zet zich in om de energietransitie te realiseren via onze projecten voor duurzame energie. Het belangrijkste voordeel dat onze zonnevelden leveren, is de opwekking van duurzame energie, waardoor onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en daarmee verband houdende CO₂-uitstoot wordt verminderd.

Een zonnenveld op deze locatie met een piekproductiecapaciteit van 14 MWp zal ongeveer 13.000.000 kWh per jaar genereren, wat voldoende is om aan de jaarlijkse vraag van 4.000 woningen te voldoen. Het project kan daarom een belangrijke rol spelen bij het realiseren van de duurzaamheidsambities van de gemeente Woensdrecht en daarmee bijdragen aan onze nationale doelstellingen voor duurzame energie en klimaatverandering.

LC Energy wil echter verder gaan dan deze voordelen en ervoor zorgen dat de lokale gemeenschap kan deelnemen aan en rechtstreeks kan profiteren van de projecten die wij ontwikkelen. In dit hoofdstuk gaan we daarom in op de voordelen die we met dit project aan de omgeving bieden.

5.1 Financiële participatie

Voor of tijdens de bouw zal LC Energy lokale omwonenden, en breder de inwoners van de gemeente, de mogelijkheid bieden om 50% van het vereiste eigen vermogen te investeren via een speciaal daarvoor op te richten fonds. Het fonds levert aantrekkelijke rendementen op voor inwoners, waardoor ze direct financieel kunnen profiteren van het zonnenveld.

Dit aanbod zal verder (o.a. met lokale partijen) worden uitgewerkt en tijdens het ontwikkelproces worden gepresenteerd, maar zal grotendeels als volgt werken:

Het 50% -aanbod wordt gedaan zodra alle vergunningen, netwerkverbindingen, SDE+ en (bouw)contracten zijn vastgelegd - op dit moment is het project niet langer risicodragend, en LC Energy beschouwt dit daarom als het beste moment voor omwonenden om te investeren. Voorafgaand aan de bouw wordt een informatie memorandum uitgegeven aan de omwonenden, waarin de details van het zonneveld, de investeringsmogelijkheden en tijdlijnen worden geschetst. Particulieren kunnen dan direct investeren in de bouw van het project, gericht op rendementspercentages van 3 tot 6 procent. Voor inwoners van de gemeente Woensdrecht wordt de inschrijving op deze investering eerder opengesteld, ook krijgen zij een voordeliger rendement van 0,5%-1% ten opzichte van het tarief voor andere inschrijvers.

LC Energy gelooft dat dit de optimale manier is voor omwonenden om deel te nemen en te profiteren van het project, om de volgende redenen:

- De ontwikkeling, bouw en exploitatie van een zonneveld is zeer complex en risicovol - omwonenden moeten niet aan deze risico's worden blootgesteld.
- Het eigen vermogen laat de omwonenden toe om deel te nemen wanneer het ontwikkelingsproces is afgerond en het project grotendeels risicovrij is.
- Dit is een eenvoudige en transparante manier voor omwonenden om rechtstreeks financieel te profiteren van de zonnevelden die wij ontwikkelen.
- Lokale investeerders hoeven zich niet bezig te houden met de financiering, constructie en exploitatie van het zonneveld - dit gebeurt door LC Energy, wij zorgen voor de ervaring en dragen de bijbehorende risico's.
- Aantrekkelijke rendementen voor lokale investeerders.
- Een werkbare optie voor alle partijen, inclusief de ontwikkelaar, omwonenden en financiers.
- Deze aanpak is nu goed ingeburgerd in Nederland via voorbeelden zoals: <https://www.duurzaaminvesteren.nl/>

5.2 Maatschappelijke meerwaarde

Naast dat we omwonenden de mogelijkheid geven om te investeren in het project, willen we ook graag iets doen voor de gemeenschap door middel van een maatschappelijke bijdrage. Dit heeft de gemeente ook omschreven in het uitnodigingskader. In deze paragraaf worden de bijdrages vanuit dit project omschreven.

5.2.1 Natuurontwikkeling Zuid Agger

Een van de doelen van maatschappelijke meerwaarde is natuurontwikkeling. Daarbij is het van belang dat er een locatie wordt gekozen waar de investering zo veel mogelijk rendement heeft in termen van natuurwaarde-creatie. Uitgangspunt voor de locatiekeuze is dan ook de in bestaand beleid aangewezen ‘natuurontwikkelingskansen’ zoals weergegeven in het Groenontwikkelfonds Brabant. Daaruit blijkt dat dicht bij het zonneveld een kans ligt: namelijk de versterking van de naastgelegen Ecologische VerbindingsZone (EVZ). Deze EVZ moet aan de zuidzijde de Brabantse wal verbinden met aan de noordzijde, via het nog aan te leggen ‘t Spanjooltje, het Markiezaat (Uit: inrichtingsvisie EVZ Agger). Figuur 4 toont hiervoor de beoogde locatie; op deze locatie ligt al langer een natuurontwikkelingsambitie; dit is o.a. vastgelegd in bestemmingsplan, NNB (rijksdeel) en het is aangewezen als natte natuurparel.

In samenwerking met Natuurmonumenten wordt de komende tijd een plan uitgewerkt. Natuurmonumenten is daarbij beoogd projectleider, realisator en beheerder.

Figuur 4. De locatie van de beoogde natuurontwikkeling

De maatschappelijke meerwaarde van deze natuurontwikkeling bestaat dus primair uit het verbinden van natuurgebieden en het stimuleren van biodiversiteit, maar bevat nadrukkelijk ook de aanleg van beleefbare natuur. Om in aanmerking te komen voor project met ‘maatschappelijke meerwaarde’ is de

beleefbaarheid van deze natuur randvoorwaardelijk. In afstemming met de gemeente wordt bepaald hoe hier succesvol invulling aan gegeven kan worden.

Indien naar mening van de gemeente aan deze randvoorwaarde onvoldoende invulling wordt gegeven, vervalt de bijdrage aan dit project in het algemene gebiedsfonds.

5.2.2. Permanente natuur

Op advies van de natuurorganisaties wordt er geprobeerd om de EVZ ter hoogte van het zuidelijke perceel te versterken. Dit omdat de EVZ hier, vanuit ecologisch gezichtspunt, niet breed genoeg is. Hierbij wordt het gedurende de gebruiksfase van het zonneveld onderdeel van het ecologisch zonneveld en na afloop van het gebruik als zonneveld wordt deze strook permanente natuur

Deze kans is niet binnen een paar weken uitgewerkt en vereist goede afspraken met zowel gemeente als de landeigenaar. Daarom is het voorstel om deze investering als optie op te nemen in de anterieure overeenkomst.

5.3 PV-systemen met korting

Tijdens de bouw van het zonneveld kunnen inwoners van de gemeente de gelegenheid krijgen om een gereduceerd PV-systeem voor hun dak aan te schaffen via een lokale installateur. Deze korting komt voort uit de schaalvoordelen die wij realiseren op de inkoop van de panelen. Deze korting zetten wij één-op-één door aan de lokale installateur.

5.4 Landschappelijke inpassing

Landschappelijke inpassing is een integraal onderdeel van het ontwerp van elk LC Energy zonneveld. Vanwege het lage profiel hebben zonnevelden een lage impact op het omringende landschap, maar LC Energy doet er alles aan om deze impact te verminderen door zorgvuldige landschapsarchitectuur en het perspectief van individuele huizen te screenen en daarop, waar mogelijk, onze landschapsinpassing te verbeteren. We proberen ook het landschap te verbeteren door het verhogen van de biodiversiteit, het plaatsen van bijenkasten ten behoeve van de lokale fruitboomteelt en andere agricultuur, het creëren van een recreatieve wandelroute en het vergrootten van de waterbergingsfunctie.

5.5 Biodiversiteit

Door de verandering van een intensief agrarisch perceel met bijbehorende bestrijdingsmiddelen en kunstmest naar een extensief beheerd zonneveld zijn er veel kansen op verbetering van de biodiversiteit. In samenwerking met experts van het lokale landschap zoals de lokale natuurorganisaties wordt er hier een inrichtings- en beheerplan voor opgesteld. Door de combinatie de verandering van

landgebruik van monocultuur naar kruidenrijk grasland en landschapselementen gaat de biodiversiteit er op de projectlocatie fors op vooruit. Middels het initiatief Nationaal Archief (zie hoofdstuk 5.6) worden lokale zeldzame soorten bevorderd. In het landschapsplan staan alle maatregelen nader omschreven en uitgewerkt.

5.6 Onderzoek en Nationaal Archief

LC Energy is onderdeel van het initiatief het 'Nationaal Archief'. Een samenwerking van ruim 35 partijen ter bevordering voor lokaal genetisch materiaal van planten. Hierbij worden percelen ingezaaid met kwetsbare of zelfs verdwenen lokale soorten. Hierbij wordt er onder wetenschappelijk begeleiding en protocol een nulmeting en een aantal effectmetingen verricht. Daarnaast worden in kweekbakken diverse plantensoorten opgekweekt ter vermeerdering. Bij zonneveld Agger worden lokale soorten uitgezaaid én wordt er de ruimte geboden om lokale soorten op te kweken.

5.7 Onderwijs

Onderwijs is een cruciaal onderdeel van de energietransitie en LC Energy streeft ernaar educatieve kansen te creëren met haar zonnevelden, zodat mensen kunnen leren over de voordelen van duurzame energie en zonnevelden. Dit zijn rondleidingen voor bijvoorbeeld omwonenden, belangenorganisaties en schoolkinderen. Bij de opening van het park zullen omwonenden, ambtenaren en scholen de uitnodiging krijgen voor een rondleiding. Hier zullen de uitdagingen van de energietransitie worden belicht zodoende jongeren te enthousiasmeren voor de energietransitie. Mocht er daarnaast een recreatieroute komen, dan is het de wens van LC Energy om ter plaatse van de Braakseweg een informatiebord te plaatsen met informatie over het zonneveld en het landschap.

5.8 Stimuleren lokale economie

Tijdens de bouw van het zonneveld en tijdens de daaropvolgende exploitatie van het zonneveld, zal altijd de voorkeur gegeven worden aan lokale bedrijven en waar mogelijk ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, te vragen diensten en producten te leveren aan het park, via SROI (social return on investment). Dit kan worden gedaan via lokale sociale dienstverlening. Dit kan omvatten de aanleg van het park, omheining, grondwerk, beveiliging, huisvesting en catering voor werknemers tijdens de bouw en beheer van het park.

In de kantlijn van de gesprekken met belanghebbenden en omwonenden is er ook gesproken over lokale economie.

5.9 Gemeentelijke belastingen

De huidige vorm van exploitatie is vrijgesteld van Onroerende Zaak Belasting maar de exploitatie van een zonnenveld is dat niet. Met het huidige belastingtarief over de waarde van het zonnenveld leidt dat tot een verhoging van de belastinginkomsten voor gemeente van ruim €25.000,- per jaar voor de looptijd van het zonnenveld. Belastingen aan de gemeente zijn een indirecte bijdrage aan de gemeenschap.

Bijlage toezending informatiepakket aan omwonenden

Aan de bewoners van dit adres

Wageningen, 1 april 2020

Betreft: Informatiepakket zonnepark Agger - Woensdrecht

Geachte bewoner(s) van dit adres,

Zoals we eerder al hadden aangekondigd, sturen wij u hierbij ons interactieve informatiepakket. Het is interactief, omdat we u nadrukkelijk uitnodigen om hierop te reageren. Dat kan door de kaart en/of de vragenlijst in te vullen en op deze manier uw aanvullingen en ideeën met ons te delen. Uw reactie stopt u dan in de bijgevoegde antwoordbrief.

Vanwege de maatregelen ter beperking van de Covid-19 hebben we een aangepaste manier waarop we u betrekken bij het ontwerpen van het zonnepark Agger, daar hebben we u in een vorige brief over geïnformeerd. Graag zet ik voor u nog even op een rij hoe we u willen betrekken bij het ontwerpen:

- 1) Wij communiceren extra veel, de website wordt vaak bijgewerkt, we sturen brieven, plaatsen advertenties en benaderen zoveel mogelijk belangenverenigingen.
- 2) Met dit interactief informatiepakket nodigen wij u als omwonenden uit om te reageren en uw ideeën te delen. Ook voor andere inwoners van Woensdrecht is dit informatiepakket beschikbaar, zij kunnen dat bij ons opvragen.
- 3) Op donderdagavond 9 april organiseren wij een digitale inloopavond. U kunt zichzelf aanmelden op onze website. Om 19.30 vertellen wij kort over het zonnepark en daarna gaan wij uitgebreid in op uw vragen. Ook kunt u met onze medewerkers chatten en daar uw eigen vragen stellen.
- 4) Als u meer prijs stelt op een telefonische afspraak, dan kan dat ook. Via XXXXXXXX of alp@lcenergy.nl maakt u een afspraak.

Terug naar het voorliggende informatiepakket, dit bestaat uit de volgende onderdelen:

- Deze inleidende brief;
- Twee ontwerpmodellen inclusief een beknopte toelichting over de ontwerpuitgangspunten;
- Een vragenlijst;
- Een antwoordenvolp.

Wij verzoeken u hierbij uw reactie uiterlijk voor 30 april 2020 toe te zenden, zodat er voor ons voldoende tijd is om uw reacties te verwerken.

Wij willen u hartelijk danken voor uw medewerking. En we zien u graag donderdagavond 9 april bij de digitale inloopavond!

Met vriendelijke groet,

Namens het LC Energy projectteam,

Bram van der Beek

Informatiepakket zonnepark Agger - Woensdrecht

Via deze beschrijving willen wij u graag meer vertellen over het huidige conceptplan. Naar aanleiding van uw reacties op de modellen zullen we het voorkeursmodel verder uitwerken tot een concreet ontwerp, ondersteund met beplanting- en beheerplan.

Daarom houden wij normaal gesproken een inloopavond en houden we met diverse belanghebbenden schetssessies. Vanwege de beperkingen rondom de bestrijding van Covid-19 hebben we in samenspraak met de gemeente een ander traject bedacht. In de begeleidende brief vindt u hierover meer informatie.

Aanleiding

Al sinds de jaren '70 zijn er zorgen over het hoe wij als mens het klimaat beïnvloeden. Met het Parijs akkoord uit 2015 hebben landen gezamenlijk besloten de uitstoot fors te verminderen. Ook Nederland heeft dit vertaald in een nationaal klimaatakkoord. Ook de Gemeente Woensdrecht heeft deze ambities vertaald, zij heeft vastgesteld dat ze in 2035 energieneutraal wil zijn. Dat gebeurt allereerst door energie te besparen, Landelijk is de doelstelling om maar liefst 50% van onze energie te besparen. Daarnaast is er voor de energievraag die overblijft schone, hernieuwbare energie nodig. Dat gebeurt onder andere door zonnepanelen op daken te plaatsen. Helaas bieden de daken niet voldoende ruimte om aan alle toekomstige vraag te voldoen. Daarom heeft de gemeente ervoor gekozen parallel aan het leggen op daken ook 50 hectare aan zonneparken toe te staan. Daarvoor heeft de gemeente afgelopen zomer beleid opgesteld en initiatieven uitgenodigd, daaruit zijn 5 initiatieven gekozen. Zonnepark Agger is 1 van deze geselecteerde projecten.

Technische gegevens

Totale omvang:	13 hectare
Oppervlak panelen:	8 hectare
Aantal panelen:	ca. 40.000
Opstelling:	Zuidopstelling met een hellingshoek van 12,5 graden
Hoogte:	Maximaal 2,5 meter
Vermogen:	ca. 16 MWp
Jaarlijkse opbrengst	ca. 15.000 MWh

Aantal huishoudens: 5.000 (uitgaande van 3.000 kWh op jaarbasis)

Uitgangspunten landschappelijke inpassing

Het gebied is door de gemeente aangewezen als kansrijk voor zonnevelden onder voorwaarden. Deze voorwaarden zijn beschreven in het Uitnodigingskader zonne-energie Woensdrecht. De landschappelijke inpassing en uitstraling van het zonneveld dienen aan de eisen van dit beleidsstuk te voldoen. Dit document is te vinden op de website van de gemeente Woensdrecht. Niet alle eisen zullen hieronder worden benoemd. De slechts de belangrijkste uitgangspunten voor het landschappelijke ontwerp staan kort opgesomd:

- Het plangebied ligt aan de voormalige rivierarm de Agger, dit is cultuurhistorisch en landschappelijk een waardevol element dat zichtbaar dient te blijven vanuit Woensdrecht / de Brabantse wal.
- De Agger maakt onderdeel uit van een ecologische verbindingszone en dit dient niet te worden aangetast, maar waar mogelijk bij voorkeur juist versterkt.
- Het polderlandschap tussen de Agger en Woensdrecht betreft een oud landschap. De verkaveling is grotendeels authentiek en het polderkruis (wegenpatroon) is cultuurhistorisch waardevol. Dit willen we graag behouden.
- Deze polder bevat van oorsprong geen opgaande beplanting, hierdoor heeft zij een zeer open karakter. Dit dient zoveel mogelijk in stand te worden gehouden. Indien er toch beplanting wordt toegepast gaat de voorkeur uit naar laagblijvende elementen als een haag of singel.
- Het ruimtelijk contrast tussen de Agger en het open polderlandschap dient zoveel mogelijk in stand te worden gehouden.
- Bij de keuze in beplanting dient zoveel mogelijk gebruik te worden gemaakt van inheems plantmateriaal. De gemeente heeft hiervoor een soortenlijst opgesteld in het Uitnodigingskader.
- De landschappelijke inpassing dient rondom het zonneveld tenminste 10 meter beplanting te betreffen. Indien er goede argumenten zijn kan ervoor gekozen worden deze oppervlakken op een andere manier in te zetten.
- Zonnevelden in de gemeente Woensdrecht dienen tenminste 10 hectare en maximaal 20 hectare groot te zijn.

- De zonnepanelen worden niet hoger dan 2 meter, doordat het plangebied lager ligt dan de omgeving zal grotendeels over het zonneveld gekeken kan worden.
- Het gebruik van hekwerken wordt zoveel mogelijk beperkt. Hekwerken worden alleen geplaatst op plekken waar dit vanuit veiligheidsoogpunt wenselijk is. Het hekwerk zal een transparante en landelijke uitstraling krijgen.
- Meervoudig ruimtegebruik onder de panelen is van belang. Daarom zal onder de zonnepanelen een bloem- en kruidenrijk grasland worden ontwikkeld. Een bloem- en kruidenrijk grasland draagt bij aan de biodiversiteit in het landschap en levert daarmee een bijdrage aan de natuurwaarde in het gebied. Daarnaast zorgt een gezonde grasvegetatie voor het behoud van het bodemleven en een goede infiltratie van het regenwater in de bodem.

Voor de landschappelijke inpassing van zonneveld de Agger zijn binnen de gestelde eisen een aantal ontwerpmogelijkheden. Deze mogelijkheden zijn vertaald naar twee uiteenlopende modellen. Deze worden hieronder kort beschreven en zullen tijdens de digitale inloopavond uitgebreider worden toegelicht. De reacties op de modellen zullen uiteindelijk leiden tot een ontwerp met bijhorend beplanting- en beheerplan.

Model 1 in hoofdlijnen

In dit model is het zonneveld ondergeschikt aan het polderlandschap en wordt volledig ingezet op het versterken van de Agger als cultuurhistorisch element en ecologische verbindingszone. Aan de westzijde zullen poelen worden gegraven. Ook krijgt de ontwikkeling van riet en struweel de ruimte ten behoeve van diverse natuurdoelsoorten. Deze landschappelijke ontwikkeling zal na de ontmanteling van het zonneveld in stand worden gehouden.

Vanuit Woensdrecht wordt het zicht op de Agger behouden. De noodzakelijke bouwwerken zoals een inkoopstation worden achter opgaande beplanting geplaatst, zodat deze niet zichtbaar zijn. Deze beplanting sluit ruimtelijk aan op de al bestaande (wind)singel rondom de fruitboomgaard, direct ten oosten van het zonneveld.

Model 2 in hoofdlijnen

In dit model wordt het zonneveld nadrukkelijk onderdeel van het polderlandschap. Aan de oostzijde wordt het zicht, vanuit de omliggende woningen, op het zonneveld gefilterd door middel van een brede beplantingsstructuur. De openheid van de Zuidpolder en het zicht op de Agger wordt met dit ontwerp wel beperkt.

Daarom wordt deze opgaande beplanting, bij voorkeur, na de ontmanteling van het zonnenveld weer verwijderd en het zicht op de Agger hersteld. Dit model biedt geen blijvende natuurwaarde.

Agrarische bestemming

De grond is momenteel in agrarisch gebruik en kent wat beperkingen vanwege de lage ligging van het perceel en de smalle ontsluitingsweg. De bestemming blijft agrarisch, maar door een afwijking van 25 jaar toe te staan wordt ervoor gezorgd dat de grond na het zonnepark weer beschikbaar komt voor de landbouw.

In het ontwerp zitten diverse maatregelen die, samen met een beheerplan, ervoor zullen zorgen dat de natuurwaarde van de percelen gedurende de periode van het zonnepark er ruim op vooruit gaan. Zo zaaien we de ondergrond in met bloemrijk grasland, we leggen een paar extra landschapselementen aan en het gehele terrein wordt afgesloten en beheerd vanuit diervriendelijk oogpunt.

Aanvullende onderzoeken

Het zonnepark zal voldoen aan alle wettelijke normen. Daarnaast wordt voor een aantal zaken aanvullend onderzoek verricht. We lopen hier de belangrijkste onderwerpen even langs.

- Schittering. De toegepaste zonnepanelen hebben een anti-schitteringscoating en hebben minder terugkaatsing dan boomblaadjes. Daarnaast is er een schitteringsonderzoek uitgevoerd dat uitwijst dat er geen directe schittering plaatsvindt bij alle woningen in de nabijheid. Dit komt door de geringe hoek (12,5°) van de panelen. Het schitteringsonderzoek is terug te vinden op de website.
- Geluid. Bij een zonnepark wordt er alleen geluid geproduceerd door de ventilatoren bij de transformatoren. Deze moeten voldoen aan de wet- en regelgeving, dat heeft tot gevolg dat het geluid buiten het park niet meer waarneembaar is.
- Straling. Zonnepanelen zetten zonlicht om in elektriciteit, hier komt geen straling bij vrij. Ook voor alle bijkomende installaties als omvormers en transformatoren gelden wettelijke normen waardoor er geen effect buiten het park kan plaatsvinden.
- Ecologisch onderzoek. Vanuit de Wet Natuurbescherming vindt momenteel een toets plaats'. Gezien het huidige gebruik zijn de aanwezige natuurwaarden binnen het plangebied laag. Met de aanleg van het zonnepark gaat de ecologische waarde er naar verwachting erg op vooruit.
- Archeologie en bodem. Het zonnepark ligt in een oude schelde arm. Door een archeologisch- en een bodemonderzoek wordt bekeken of de plannen deze waarden raken en welke

beschermende maatregelen dienen te worden genomen. De bodemverstoringen zijn al teruggebracht in omvang door kabels en funderingspalen minder diep te plaatsen.

Vragenlijst zonnepark Agger - Woensdrecht

Vraag 1. Als u ons iets wil meegeven over de locatie of het ontwerp dan kunt u dit tekenen op het model. Denk aan de aanwezigheid van dieren/nesten, veel gebruikte paadjes, wandelpaden, (uit)zichtlijnen, etc.

Vraag 2. Wat vindt u het belangrijkste waar rekening mee moet worden gehouden bij het ontwerp?

Uw reactie:

Vraag 3. Als u kijkt naar de 2 verschillende modellen. Welke heeft dan uw voorkeur? En Waarom?

Uw reactie:

Vraag 4. Zou u of iemand in uw omgeving interesse hebben om mee te kunnen investeren in het zonnepark tegen een rente van 3-5%?

Uw reactie:

Vraag 5. Is er nog iets wat u wilt meegeven?

Uw reactie:

